

Lukiolla on tärkeä rooli nuorten koulutustakuun toteutumisessa. Se edellyttää koulutuksen saatavuuden turvaamista kaikissa osissa maata. Nuorisoasteen koulutuspalvelut tulee edelleen hoitaa niin, että ammatillinen ja lukiokoulutus jatkavat erillisinä koulumuotoina. Sen sijaan esteet tarkoituksenmukaiselta yhteistyöltä on poistettava paikalliset olosuhteet huomioiden niin, että yksilöllisten opintopolkujen suunnittelu ja toteuttaminen sujuu vaikeuksista. Lukiokoulutuksen mitoittamista ja resursointia määritettäessä on huomioitava lukion nykyinen suhteellisen alhainen resurssitaso, joka jo sellaisenaan on merkittävä uhkatekijä koulutuksen laadun ja kilpailukyvyn kehittämisessä.

Toimintatapoja ja pedagogiikkaa uudistettava

Lukion toimintatapoja uudistetaan oppijälähtöisesti. Projektimainen opiskelutapa sisällytetään osaksi kaikille yhteisiä opintoja. Tieto- ja viestintätekniikan käyttöä tehostetaan opetuksessa, opiskelussa ja päättötutkinnossa, jota samalla kehitetään paremmin lukiossa tavoiteltavia taitoja ja valmiuksia mittaavaksi. Tutkivan oppimisen malleja kehitetään ja tiedediplomia varten laaditaan suoritus- ja arviointiohjeet. Pedagogisen uudistuksen toteutumista tukeva laajamittainen opettajien täydennyskoulutus käynnistetään.

Yhteiskunnallista aktiivisuutta ja monentasoista verkostoitumista lisättävä

Lukiot hakeutuvat aktiivisesti yhteistyöhön ja erilaisiin verkostoihin paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Yhteistyötä tiivistetään muiden lukioden, ammattiopistojen, ammattikorkeakoulujen, yliopistojen, yritysten, muiden työelämän toimijoiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Ohjausyhteistyötä tehostetaan kaikilla tasoilla, jotta nuoret saavat ajantasaista tietoa ja tukea yksilöllisten valintojen teossa. Jatko-opintoja tarjoaviin oppilaitoksiin ja työelämään tutustumisjaksot kuuluvat lukion opinto-ohjelmaan. Opetussuunnitelman perusteisiin sisällytetään ohjeet työelämään tutustumis- ja yhteiskuntapalvelujaksojen toteuttamista varten IB-lukioiden mallin mukaan. Kansainvälinen yhteistyö kuuluu lukion toimintaan.

Tavoitteeksi moniaineisia opintokokonaisuuksia sisältävä yleissivistävä ydin, jota täydentää kanavoitu valinnaisuus

Lukiokoulutuksen yleissivistyksellinen ydin tulee määritellä arvoina, taitoina ja valmiuksina, joita tavoitellaan jatko-opintojen, työelämän sekä hyvän ja tasapainoisen elämänhallinnan näkökulmasta. Lukiotutkinto sisältää lukion oppimäärän ja ylioppilastutkinnon. Ylioppilastutkintoon ja sen eri kokeisiin osallistumisen edellytykset yhtenäistetään.

Kaikille yhteisen sisältöosuuden määrää vähennetään ja opiskelijalle valinnaisten opintojen määrää vastaavasti lisätään. Opinto-ohjelman valintavaihtoehtoja selkiytetään järjestämällä sisältökokonaisuudet uudelleen, rakentamalla linja- tai suuntautumisvaihtoehtoja sekä ohjaamalla opiskelijat yksittäisiä kursseja laajempien opintokokonaisuuksien valintaan. Oppiainerajoja ylittäviä kursseja tai laajempia opintokokonaisuuksia sisällytetään kaikille yhteisiin opintoihin.

Koulujen omaleimaisuuden ja profiloitumisen edellytyksiä parannettava

Opetussuunnitelman valtakunnallisen osuuden supistaminen mahdollistaa ylläpitäjä- ja koulukohtaisen profiloitumisen. Opetuksen sisältöä kehitetään paikalliset erityispiirteet ja eritasoisten yhteistyökumppaneiden tarjoamat resurssit huomioiden. Opiskelija voi

painottaa opinto-ohjelmaansa omien vahvuuksiensa mukaisesti opinto-ohjelmaa paisuttamatta ja opintoaikaa pidentämättä.

Lukiota nuoren kasvuympäristönä on parannettava

Lukio toteuttaa kasvatus- ja opetustehtävänsä nuorten ikäkauden asettamat vaatimukset huomioiden. Lukiovaihe on silta perusopetuksen ja ylempien sekä ammatillisesti suuntautuneiden opintojen välillä ja sen aikana opiskelijalle on asteittain annettava lisää vastuuta ja vapauksia niin, että opiskelu loppuvaiheessa lähestyy korkeakoulumaista tapaa. Lukion toimintaa ohjaavat kestävän kehityksen periaatteet ja oppimisen erityisen tuen sekä opiskelijahuollon palvelut ovat opiskelijoiden tukena. Lukio tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia yhteisöllisiin kokemuksiin, osallisuuteen ja sosiaalisten taitojen harjoittamiseen.

Koekeskeisyyttä ja työskentelyn lyhytjänteisyyttä vähennettävä

Lukion aikana nykyisin pelkästään erilaisiin kokeisiin ja niiden valmistelutunteihin käytettävien työpäivien määrää vähennetään (nyt noin 20 % työpäivistä). Ylioppilastutkintoa kehitetään niin, että kokeiden määrää vähennetään ja kehitetään kokeita, jotka ovat laaja-alaisempia ja monipuolisempia. Tavoitteena on yhdistää päättökoe ja yliopistojen ja korkeakoulujen valintakokeet pääosin niin, että monikertainen ja usein kallis valmentautuminen erilaisiin testeihin vähenee. Valmennuskurssien merkityksen väheneminen on omiaan lisäämään taloudellista ja alueellista tasa-arvoa sekä nopeuttamaan jatko-opintoihin sijoittumista.

Lukiotyöskentelyn lyhytjänteisyyttä ja kiireen tuntua vähennetään opintojaksoja pidentämällä tai kasvattamalla yhtä opintojaksoa pidempikestoisten kurssien tai opintokokonaisuuksien osuutta opiskeluohjelmassa.

EHDOTUS LUKION VALTAKUNNALLISEKSI TUNTIJAOXSI 2016 (Nuorille annettava lukiokoulutus)

RYHMÄ / AINE	OPPIMÄÄRÄ KURSSEINA	OPISKELTAVA VÄHINTÄÄN
A. YHTEISET OPINNOT	43-49	22-28
Äidinkieli ja kirjallisuus	9	6
A-kieli		
Englanti	6	4
tai muu kieli	8	6
B-kieli	6	4
Matematiikka		
Yhteinen	2	2
Laaja oppimäärä	8	6
tai		
yleinen oppimäärä	4	2
Liikunta ja terveystieto	6	3
Opinto-ohjaus	2	1
B. Valinnaiset kieliopinnot	8	0 tai 4
C. Luonnontieteet	20	8
Fysiikka		
Kemia		
Biologia		
Maantiede		
D. Yksilö ja yhteiskunta	20	8
Katsomustieto		
Psykologia		
Historia		
Yhteiskunta- ja taloustieto		
E. Taideopinnot	8	3
Kuvataide		
Musiikki		
F. Teemaopinnot	8	5
Lukion päättötyö (diplomi)		1
Moniaineiset		
opintokokonaisuudet		2
Vapaaehtoistyö		
Työelämään perehtyminen		
G. Opinnot muissa oppilaitoksissa		
Valtakunnallisten perusteiden mukaiset opinnot yhteensä		50-
Kokonaiskurssimäärä vähintään		75

Selitykset ja perustelut

Ryhmä A ja B: Yhteisinä aineina on opiskeltava äidinkieltä ja kirjallisuutta, A-kieltä, B-kieltä (2. kotimainen), matematiikkaa, liikuntaa ja terveystietoa sekä opinto-ohjausta. A-kielenä

opiskeltavan englannin valtakunnallista oppimäärää supistetaan kahdella saavutetun taitotason perusteella ja toisen kotimaisen oppimäärää yhdellä kurssilla. Kielitaidon tavoitetasoissa ja arvioinnissa painotetaan nykyistä enemmän yhteistä eurooppalaista kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Matematiikan oppimäärään laaditaan kaksi kaikille yhteistä kurssia, jonka jälkeen oppimäärä jakaantuu kahteen nykyistä laajaa (luonnontieteiden mat.) ja yleistä (talous- ja yhteiskuntat. mat.) oppimäärää vastaaviin valinnaisiin oppimääriin. Ratkaisulla pyritään siihen, että lopullinen opintojen laajuuden valinta voi tarkistua ongelmitta lukio-opintojen aikana. Liikunta ja terveystieto on yhdistetty yhdeksi oppiaineeksi niin, että pakolliseen osaan sisältyy yhden kurssin laajuiset terveystiedon opinnot. Muita keskeisiä nykyisen terveystiedon sisältöjä liitetään biologian, psykologian ja yhteiskuntatiedon sekä teemaopintojen moniaineisiin opintokokonaisuuksiin. Yleisen matematiikan valinneiden on sisällytettävä opinto-ohjelmaansa vähintään neljän kurssin laajuiseen valinnaisen vieraan kielen opinnot.

Ryhmät C ja D: Kummassakin ryhmässä 20:stä valtakunnallisesta kurssista on opiskeltava vähintään kahdeksan kurssia niin, että vähintään yhdestä aineesta on opiskeltava koko valtakunnallinen oppimäärä ja toisesta aineesta vähintään kahden kurssin laajuiset opinnot. Oppiaineissa on keskimäärin viisi valtakunnallista kurssia. Uutena oppiaineena katsomustieto korvaa eri uskontojen, elämäkatsomustiedon ja filosofian erilliset opinnot.

Ryhmä F: Teemaopintoina tulee suorittaa kahdeksasta valtakunnallisesta opintokokonaisuudesta (diplomit ja seitsemän muuta) mainittu vähimmäismäärä: lukion päättötyö (taide- taitoaineen tai tiedediplomi), moniaineiset opintokokonaisuudet, opiskelutaitojen ja elämänhallinnan kehittäminen, vapaaehtoistyö ja työelämään perehtyminen.

Ryhmä G: Opiskelija voi sisällyttää lukion oppimäärään opintoja muissa oppilaitoksissa opetussuunnitelmassa annettujen ohjeiden mukaisesti (yliopistot, ammattikorkeakoulut, ammattiopistot, ulkomailla suoritettut opinnot).

Tuntijaon koulukohtaistaminen

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman ja siihen sisältyvän koulu- ja / tai kuntakohtaisen tuntijaon. Tuntijakoon voidaan lisätä koulukohtaisia oppimääriä ja valtakunnallisia oppimääriä voidaan täydentää koulukohtaisilla kursseilla. Koulutuksen järjestäjä voi päättää suuntautumisvaihtoehdoista ja opintojen painotuksista kuitenkin niin, että valtakunnallisten vähimmäisopintojen on sisällyttävä opiskelijan oppimäärään.